

Telegrafulu este Duminea si Joi, la fie-care dăne septemani cu adausulu Foișórei. — Prenumeratiunea se face in Sibiu la espeditura foiei, pre afura la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cãtra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

(trajcelalate pãrti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. 100 o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si terestre pre unu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intãi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dõua óra cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. 295 scol

Catra PP. OO. DD. protopresbiteri si administratori protopresbiterali.

Unulu din midilócele si modurile cele mai eficaci de a propaga cultura intre poporu, este infiintarea si instituirea de biblioteci pre lenga scólele populari.

A invetiã pre poporu se urmeze o vietiã morala, religiósã si nationala, negresitu, cã trebue se fia un'a din solitudinile nóstre cele mai principali; si acést'a se póte ajunge numai, dëca vomu esclude din lectura opurile si scrierile contrarie moralei, religiunei si simtiului nationalu; ér' acést'a se póte ajunge cu modulu, dëca vomu institui biblioteci cu carti de lectura instructive si proprie geniului si simtiului poporului nostru totu deaun'a iubitoriu de legea, patri'a si natiunea sea.

Pentru acé'a, acestu consistoriu nu numai Ve recomanda, cí Ve impune chiaru, cã se staruiri cu tóte midilócele ce Vi suntu in potintia, spre a infiintiã pre lenga scólele nóstre populari cãte o 'mica biblioteca de cele mai bune carti de lectura: siguri fiindu, ca prin acést'a contribuiti fórtè multu la cultura poporului nostru, si prin urmare si la durat'a si esistinti'a bisericeii si natiunei nóstre romane.

Din siedinti'a consistoriului arhidieceasanu tienuta in Sibiu, la 12 Februaru, 1877.

Pentru Escelenti'a S'a Dlu arhiepiscopu si metropolitu:

Nicolau Pope'a m. p.

Archimandritu si vicariu arhiepiscopescu.

Lamuriri.

In cei din urma diece ani romãnii din tierile „sub corón'a St. Stefanu“ multu au trebuit sa sufera si multu au suferitu. Aceste suferintie paru a fi fostu urmãrile firesci ale situatiunei create prin nenorocitul resbelu dela 1866. Ele suntu inse urmare a lipsei de maturitate politica, a lipsei de prevedere sanetósã, a pripirei, cu care atãtu magiarii, cãtu si noi romãnii, amu intratu in vieti'a publica a din nou realcatuentei Ungarii. Magiarii se credeau capabili a purtã singuri sarcin'a reorganizãrei si prin urmare ne-au creatu nisce conditiuni, intre care trebuiã sa ne hotarimu a nu luã parte la vieti'a publica. In aceea-si vreme o parte a fratiloru nostri de preste Carpati, tocmai partidulu, care astadi e la putere, a crediutu de cuviintia a abusã de positiunea nóstra si a aruncã in lume copilarésc'a idee a „cucerirei Transilvaniei de cãtra Romani'a si chiaru a unirei tuturoru romãniloru intr'unu statu independentu.“ Din nenorocire lips'a de maturitate politica a facutu pe magiari sa credã ca s'a gasitu si printre romãnii din Ardealu, Tiér'a-ungurésca si Banatu cãte unu omu dispusu la visatorie, care s'a lasatu a fi amagitu de vorbele late, pre care „Romãnulu“ le arunca in lume. Magiarii, totu in virtutea lipsei loru de maturitate politica, le-au luatú tóte aceste dreptu bani buni, le-au atribuitu tuturoru romãniloru si prin acést'a positiunea nóstra a devenitu aprópe imposibila.

Inca la anulu 1866 adeveratulu nostru povatiutóriu, Marele metropolitu Andreiu, ne-a sfatuitu sa nu ne consumãmu puterile luptãndu contra magiiloru, de óre-ce lupt'a aru fi zadarnica si de prisosu, zadarnica, fiindu-ca deocãmdata nu vomu puté isbuti, de prisosu, fiinduca, urmãndu, precum incepusera, ei nu voru puté sa o duca departe... Durere inse! S'au gasitu ómeni, care au aruncatu cu tina in intieleptulu sfatuitoriu si in lips'a loru de chibzuintia, o parte din romãni au inceputu sa tipe, sa opuna si sa faca alarma fãra de nici unu rostu.

Opositiunea activa puté sa fia binefacatóre, dëca aru fi fostu disciplinata si asediata pe nisce temelii sanetóse. In vreme inse ce ardelenii stau in pasivitate, ungurenii si banatienii se isolau in diet'a din Pest'a. Iera basele actiunei erau deadreptulu copilaresci: se pretindea, ca suntemu asupriti si ca ni s'au rapitu drepturile, pe care le avemu cã ómeni si romãni. Trebuiã sa aretãmu ca avemu dreptu la anumite drepturi, si noi strigãmu ca avemu insi-si acele drepturi; trebuiã sa aretãmu, ca este in interesulu statului, in interesulu dinastiei si chiaru in interesulu magiiloru, cã noi sa ne desvoltãmu si prin urmare sa avemu drepturile, in lips'a cãror'a nu ne putemu desvoltã, iera noi tieneamu susu si tare ca suntemu ómeni si romãni, ca amu fostu nascuti spre a ne bucurã de anumite drepturi si — ca in sferisitu, — unu siru de bazaconii sarbede. In statu este o singura legitimitate firesca: *interesele statului*. Noi voiamu sa introducemu o alta legitimitate óre-si cum cosmopolita... dreptulu naturalu.

Plecãndu pe acésta cale, mai nainte ori mai târdiu, trebuiã sa ne infundãmu. Si ne-amu infundatu.

Cãndu unu omu intieleptu móre, celu putienu o parte din intielepciunea lui remãne cã mostenire in poporulu, din care facea parte. Dela mórtea Marrelui metropolitu Andreiu si noi ne bucurãmu de o parte din intielepciunea povatiuitoriuului nostru. Cu incetulu ne incredintiãmu, ca magiarii nu suntu pentru noi unu pericolu gravu, ca ei nu o voru duce departe si ca nu putemu face mai bine decãtu lasãndu-i sa-si manãnce colaculu. Protivnicii marrelui Andreiu, care ne dau alte sfaturi, cu incetulu devinu pensionari politici. Cu deosebire de cãndu a inceputu cris'a orientala romãnii din tierile de „sub corón'a St. Stefanu“ tacu mulcomi si asteapta.

Acést'a e atitudinea pe care o observãmu si pe care este bine s'o observãmu cu deosebire fatia cu situatiunea de astadi.

Erã inse de temutu, cã nu cum-va acést'a atitudine sa fia reu interpretata; luãndu purtarea nóstra dreptu capitulatiune. Si intr'adeveru, cetimu in „Deutsche Zeitung“ 28 Febr. din Vien'a unu articolu intitulatu: „Unu guvernulu magiaru cum se cade“, in care gasimu urmatoriuulu pasagiu: „Magiarismulu silnicu nu a facutu progrese decãtu in Ardealu; si aici inse anevoia se voru puté stirpi radecimile germane.“ — Va sa dica — intre noi a facutu magiarismulu progrese.

Sa ne lamurimu!

Noi nu facemu cauza comuna cu slavii, pentru-ca interesele nóstre nu suntu intocmai identice cu ale loru si pentru-ca ne simtimu destulu de

tari spre a incepe singuri o actiune, cãndu vomu crede de cuviintia.

Noi nu facemu greutãti magiiloru, pentru-ca situatiunea este grea, pentru-ca nu ne tememu de densii, pentru-ca prevedemu ca in curendu voru fi siliti a se abate de pe calea, pe care au urmatu pâna acum si nu le facemu greutãti cu deosebire pentru-ca Majestatea Sea prea bunulu nostru Imperatu si Rege a doritu sa fimu rabdatori.

Si vomu fi rabdatori cãta vreme rabdarea nóstra va fi in interesulu dinastiei, alu tieriei si in interesulu nostru. — Magiari inse nu suntemu si nici nu vomu fi dispusi a ne face: intre noi si magiari nu e lupta pentru esistintiã, ci numai lupta pentru desvoltare.

La dispositiunea in armata.

In fatia cu stadiulu in care se afla cestiunea orientala, dice „Osten“, ni se pare ca dispositiunea in armat'a austriaca e de insemnatate mai mare si mai decisiva decãtu instinctele de rassa turcofile ale radicaliloru unguresci si de aceea reproducemu in urmãtorele din fõi'a militara de aici „Die Vedette“ unu articulu, in care se pledéza pe fatia si lamuritu pentru o aliantia cu Russi'a si pentru resbelu contra Turciei alaturea cu Russi'a. Articululu pórtã titlulu: „Resbelu séu pace“ si dicé:

„Nestatornicu se clatina limb'a la cumpena intre scav'a resbelului si a pãcei. De-si in genere predomina opiniunea, ca abiã va mai fi cu putintia de a retiené pe Russi'a de a isbucni, pentru ca ea a mersu prea departe cu ingagiamentulu seu, totusi se audu voci insemnate prin foile notorice cari nu numai pledéza cu totu zelulu pentru pace, ci aducu si temeuri la prim'a aparentia cãtu de plausibile pentru a-si motivã speranti'a ca in cele din urma totusi se va evitã eruperea ostilitãtiloru intre imperiulu tiarului si Turci'a si se voru compune prin mijlóce diplomatice diferentiele ce esistu.

„Noi nu suntemu de parerea acést'a. De cãndu incepù a se reivi cestiunea orientala noi nu ne-amu facutu nici pe unu momentu ilusiuni, ca resolvirea ei definitiva s'aru puté amana de nou pe unu siru de ani, si pâna acum evenimentele ne-au datu dreptu. Tota diplomatisarea, scrierea de note si conferentiarea a contribuitu numai a intãri convingerea nóstra dintãiu, ca adeca pentru osmanismu a batutu ór'a esodului seu din Europ'a. Ultim'a incercare precipitata, de a-lu scapã, voindu a-lu spoi cu o constitutiune de poleitura européna, nu a isbutitu si nu a avutu altu resultatu decãtu esilarea arbitrara a indrasnetiului reformatoru.

Numai intr'o resturnare completa a moravuriloru si obiceiuriloru mohamedane vede acést'a posibilitatea unei regenerãri a poporului otomanu. Cu temerea ce o esprimã de curendu in Neapole ca adeca constitutiunea libérale ce o proiectã si octroã densulu sultanului va remãné o litera mórta, a pronunçiatu elu insusi patriei sele sentinti'a de mórte.

Firesce ca amu puté dice cu acelu criminalistu, cãrui i s'a datu libertatea de a-si alege modulu mortiei sele, cã sa lasãmu pe Turci'a sa móra de

slabiciunea betrãnetiiloru sele si Europ'a sa privésca cu bratiile incruçiate la processulu ei internu de distrugere, fãra de a-lu mai grabi prin o interventiu armata. Intr'acést'a in sa nu numai ca aru stã in jocu esistinti'a milióneloru de suditi crestini ai Portiei, ci chiaru nici Europ'a nu va dobãndi liniscea, cãta vreme cestiunea orientala va spendiurã de-asupr'a capului ei cã sabi'a lui Damocles. Si anume pentru Russi'a nu e oportunu cã sa-si bage sabi'a trasa de jumetate iórasi in téca. Diplomati'a se ostenesce in zadaru in a-i cladí poduri pentru o retragere cu onóre. Calcãndu pe acestea onórea ei se va perde cu siguritate, prelãnga acést'a usioru aru puté sa prorupa si o revolutiune, fia din partea partitulu militaru dela curte, fia din partea masseloru fanaticate de comitetele slave si de preotimie.

Cu unu cuventu e prea târdiu. Ca e prea târdiu, impregiurarea acést'a noi o considerãmu de o fericire nu numai pentru Russi'a ci si pentru intréga Europ'a. Cu cãtu mai iute se va inlaturã materi'a bolnava din organismulu acestui continentu, cu atãtu mai bine de sanatatea lui viitóre.

Lordulu Derby ignoréza cu de-seversire forti'a impregiurãriloru séu, ceea ce noi credemu mai multu, 'si dã aerulu de a o ignorã, cãndu pasindu cu tog'a impaturata duplu inaintea tiarului voiesce a i vindecã numai acestui'a singuru deciderea asupr'a resbelului séu a pãcei. Si unu autocratu nu póte totu-déun'a aceea ce voiesce, adese ori trebue sa se supuna si elu necesitatiiei. „Journal de St. Petersburg“ are deci tóta dreptatea de a polemisiã contra acelei manevre a ministrului englezu, care voiesce sa incarce tóta responsabilitatea pentru cursulu evenimentelor in spatelè tiarului. Noi nu tagadumim, ca la Neva inca totu domnesce unu curentu duplu, ca in deosebi imperatulu Alesandru II. cãtu pentru persón'a sea, are sentimentele de pace, dara si densulu — acést'a a dovedit'o prin cuventulu seu dela Moscva — nu se va cugetã nici cãndu sa sacrifice iubirei sale de pace, interesele si onórea imperiului seu si chiaru dëca aru si voi, nu aru mai puté.

Circulariulu lui Gorciakoff e cea din urma sfortiare a Russiei de a dobandi solidaritatea intre marile puteri, asiã precum se stabilise ea prin conferinti'a din Constantinopole la més'a cea verde, si pentru o procedere activa mai departe contra Turciei. Cestiunea orientala intr'adeveru ca nu e specificu rusésca, ci européna, si de aceea aru trebui resolvata nu numai de Russi'a singura, ci de intréga Europ'a, cu atãtu mai vertosu cu cãtu Turci'a a vatematu pe acést'a prin respingerea brusca a propuneriloru conferentiali, prin urmare i este datóre cu o satisfactiune. Dar' cãndu guvernulu englezu declara prin rostulu ministrului de resbelu Hardy, ca elu tiene de o fapta nejustificabila a aruncã sabi'a in cumpena contra Turciei in scopulu unei sile morale, si ca elu nu va face decãtu o presiune morale asupr'a ei; cãndu cele-lalte puteri asemenea Angliei intãrdie a sili pe imperiulu otomanu sa se subordineze vointiei loru claru formulate, mai póte-i-se luã in nume de reu Russiei, dëca ea, facendu de vre-o cãte-va luni pregatiri cu spese imense, in cele din

urma se decide a întreprinde singura rebeliunea? „Aici stau, nu pot altfel, Dumnezeu să-mi ajute, Amin!” va trebui să dea și va să dea.

Cu toate aceste limbajul pacific mai nou din „Golos” nu e nejustificat, pentru că el în cazul unui duel între Rusia și Turcia se teme, ca cea dintâi va dobândi numai rezultate negative și ca armata sa înaintându-se victorioasă pe drumul către Constantinopol de odată aru putea fi împiedecată prin un vot unanim ce aru veni din London, Viena, Berlin, Paris și Roma. De aceea se plange densul: „Rusia în un asemenea moment togmă că și înainte de această cu 23 ani, va avea în Europa numai inimi dăru amici buni!” De alta parte au dreptu și „Petersburgski Wjedomosti” credindu că Rusia mai cunoscându-se mai târziu va fi silită să intre în acțiune, deca nu cu învoirea puterilor, totuși în cele din urmă fără frica de opozițiunea lor. Mai însemnatore sunt cuvintele oficiosei „Agence Russe”, că Rusia va aștepta respunsul puterilor la nota circulară, dăru atunci se va conforma atitudinea cu acordul ce se va constata prin trăsura se — și această e mai probabilu — va urma numai interesele se proprii.

Din enunțatiunile ce togmă le amintiramu rezultă două lucruri: întâi că Rusia e decisa a începe în scurtu timpu rebeliunea contra Turciei în casu de lipsa și fără aliați; a două, că ea dorește ferbinte, a castiga spre acestu scopu unu se mai multi aliați.

În momentu ea intrădeveru se afla într-o izolare completa. Chiaru și cele două imperii cu cari e mai strens legată prin aliați a celor trei imperii, se tienu de totu rezervate. Bismarck repeta că Germania nu are nici unu interesu directu la cestiunea orientale. Andrassy se dice că are de cugetu a-si conserva independența sa relativu la decisiunile se, prin urmare de a continua cu „politica sa din casu în casu.” Ambele puteri cum se asigura au declinat formarea unei alianțe triple ce o aștepta Gorciacoff dela densele și au promisiu numai o neutralitate binevoitoare.

Acastă espunere a situațiunei momentane ni se pare corectă și cum credemu se va confirma prin respunsul ce se aștepta la nota circulară rusă. Pe noi ne interesă aici înainte de toate cercetarea, deca politica atribuită Austriei în această afacere este întrădeveru și cea mai avantajoasă pentru densa. Respondindu la întrebarea ce ni-amu pus-o în acestu articolu: „Rebelu se pace” asiă că Rusia e silită a se decide pentru rebelu, nu ne rămâne acum decatu să resolvim acea întrebare și cu privire la monarhia noastră. Si aici noi inclinamu spre rebelu, cu alte cuvinte pledamu pentru o alianță sincera și numai de cătu cu Rusia.

Valoarea unu serviciu e cu atât mai mare cu câtu mai putiene persoane se pricepu în a-lu presta și cu câtu e mai gravă situațiunea în care se afla acelu ce-lu cere. Austria oferindu astăzi fără multa suavitate imperiului izolat rusesc mână pentru o alianță de rebelu contra Turciei, aru dobândi condițiuni de totu favorabile, aru castiga celu putieniu litorarului se adriaticu tierile dela spatele acestuia și suntu necesare.

Că și Mithad-pasi'a, nu credemu nici noi în posibilitatea de a se localisa rebelu russo-turcescu, deca acestă a izbucnită odata. Austria nu va putea să nu ia parte la elu mai târziu, de-si nu în urmă întetirilor poporațiunei sale slave, ci din liberă convicțiune ca avantajul seu pretinde această. Nu aru fi dăru mai întieptiesce, a ne decide pe locu pentru această și a castiga astfelu dela casă Romanoff o multitudine ce întrădeveru nu e de disconsiderat? Ex-mare vezirulu (Mit-

had pasi'a) a doveditu o agera și mare prevedere politica indigitându la intențiunile secrete ale lui Bismarck relativi la marirea Germaniei. Dar Austria uninduse cu Rusia nu are să se teme nimicu de pangermanismu și cu atâtu mai putieniu de panslavismu, pentru că tendințele acestuia s'aru spriginu într'ascunsu numai de o Rusia inimica nouă pentru a slabi factorii ce compun statu nostru de nationalitate.

Se pôte că în Berlin și în Viena se calculă cu unu desastru alu fortierulu combatante rusesci și la o asemenea întemplantă s'aru gasi în ambele locuri destula țaria, pentru a purta nenorocirea amiculu. Noi inse nu credemu în unu asemenea desastru, pentru că de o parte nu începe nici o indoielă asupra superiorității ce are organizațiunea armatei rusesci preste cea turcescă cu toate defectele varié ivite în mobilizare, cari dealmuntre suntu cu totulu inlaturate; de alta parte inșă pentru că tocmlă acelu imperiu s'a aretat totu deună în factia unu desastru la începutulu rebelulu cu atâtă tenacitate încatu adese-ori pe urma i-a remasu victoria. Turcia nu va fi în stare sa opuna o resistentia lungă și cu efectu nici coloneloru ce înaintăza către Dunare nici celorlu ce intra în același tempu din spre Caucausu. Dar deca, cum se teme „Golos” — Europa unită va striga Rusiei unu „stai” și Austrii se va asociă la această strigare, întrebamu ce folosu pôte avea de aci statulu nostru? În casulu celu mai favorabilu i-aru remane asecuratu status-quo se teritorialu, pre cându elu prin o alianță cu Rusia și-aru sporî posesiunea și prin această și puterea sa în modu considerabilu. Elu și-aru pute alege atunci dupa placulu se parte ce i-aru conveni din mostenirea turcescă și în implinirea misiunei sale aru pute să duca mai departe cultura spre orientu.

Pentru Rusia dăru rebelulu contra Turciei e o necesitate politica, pentru Austria o reclama a prudentiei politice.

Revista politica.

Interpelatiunile în casă deputatiloru din Budapesta nu se mai sfersiescu. Dr. Politu interpelăza pe guvernul pentru ce Dr. Mileti s'a detenutu în arestu preventiv de nouă luni de dile și invetiatoriulu Stefanu Iancovici siese luni de dile fără de a se face investigațiune în urmă lor. Ernest Simonji a interpeletu pre ministrulu presedinte, deca a facutu ceva pentru securitatea caletorilor magiari pe vaporele c. si reg., că sa nu se mai repetiesca scandale că cele întemplate la Triestu și Cattaro cu deputatiunea, carea ducea sabia lui Kerim pasi'a.

Dietă Ungariei s'a ocupatu în dilele aceste și cu o dauna a statulu de 148,000 fl., imprumutatu la 1869 societății de cladire de nai „Pestă-Fiume”. Societatea această a bancrotatu și contele Lonyay, care eră pe atunci ministru de finantie, nu-si capetase inca absolutoriulu pentru erogatul acestă. În sedinti'a dela 7 Martiu n., dupa o lungă apologetica a fostulu ministru, s'a datu absolutoriulu și lucrulu acum e intr'atâtă în ordinu, încatu statulu este în paguba de acestu bagatelu de suma.

Mai multe diurnale ne indulcescu viitorulu celu mai de aproape spunendane, că rebelulu este inevitabilu. „Erblt” ne infatisieza inse lucrulu asiă, că Rusia intrandu în lupta cu Turcia va fi nisuită a nu jigni nici pe Austria nici pe Anglia. Ea va localisa rebelulu în peninsula balcanica, pe campiile Bulgariei și ale Turciei. Altele inse suntu mai putieniu optimiste, și, dupa ce admitu că Rusia va fi cea dintâi care va sari în jocu, nu tragu la indoielă, că voru sari și alte puteri dupa densa.

De aci se explica pregătirile de mobilizare în toate partile, chiaru și în statulu se imperiulu austro-ungurescu.

Atitudinea Romaniei o explica foile mai din urma ostila Turciei. Explicarea această se argumentăza cu repasirea lui Sturza din ministeriu acum pentru a două ora.

Generalu Ignatieff caletoresce pe la curtile din Berlin, Paris, se dice și la cea din Viena, spre a urgă respunsulu la nota lui Gorciacoff, de alta parte de a se asigura de atitudinea cabinetelor în decursulu rebelulu eventualu.

Principele Milanu anucia poporulu serbescu pacea printr'o proclamatiune datata dela 22 Februaru, multiamindu „fratiloru rusesci” și tuturor natiuniloru nobile, cari au ajutat pre serbi în tempulu rebelulu; multiamindu serbiloru pentru serviciile ce leau adusu patriei, luptele pe campulu de batalie, se servindu în administratiune.

Din Cetinje se scrie în 22 Februaru (6 Martiu): Principele Munte-negrulu a avisatu pe cale telegrafica pe tramisulu se în Constantinopol, să nu-i scape din vedere sôrtea emigrantiloru. Mai departe principele pretinde 12 cotare ocupate de muntengreni. Fisionomia Cernagorei nu e nici decum pacinica. În septaman'a trecuta au sositu din Germania 10 tunuri Krupp. În laboratoriu de patrone se lucra neintreraptu. Pacea serbiloru cu turcii e forte reu veduta și nimenea nu vorbesce bine de ea.

Porta a gasitu lucru cu cale a interpela pe cabinetulu din Viena despre armările se în apropierea frontierelor turcesci. Austro-Ungaria, certim, a și respunsu și respunsulu a mulcomitu pe cabinetulu turcescu.

Despre unu conflictu între romani și turci scrie „Fr. Blatt” urmatorele:

Insula ce se afla în apropierea satulu turcescu Pyrgos, pâna în toamnă trecuta a fostu împartita în două, încatu o parte eră turcescă și alta romană. Dunarea a unitu amendouă partile spalându nasipulu care servea de mediina între ambe teritoriele. Venindu deunedile o grupa de turci din Pyrgos pe insula să taie lemne de barace, a fostu observata de cordonulu românesc și a provocat'o, fiindu că a calcatu pamentu românesc, să se dea prinsă. Din această s'a nascutu certa și oficialulu municipalu turcescu a puscatu cu revolverulu asupra cordonulu fără a nimeri pre cineva. Românii acum au trasu cu puscele în turci, au omoritu doi turci și pe mai multi au ranitu. Restulu turciloru, 17 inși, fura prinsu. Cadavrele (dupa facut'a sectiune) se inapoiaza la Rusciucu. În Rusciucu suntu spiritele forte catranite. Comandantulu vaporulu turcescu de rebelu s'a încercatu a opri barcass'a (vaporu) romănesca carea duce postă europena la gară Varnu. Directiunea drumulu de feru Hirsch a protestatu contra acestui actu la consulatulu francesu.

Sentintie magiare asupra regimului Tisza.

Sabiu 24 Februaru 1877.

Mai ca eramu să trecemu cu vederea articolulu prea interesantu, ce apară de unadi sub acestu titlu în Nr. 966 alu foiei germane locale „Siebenbürgisch d. Tageblatt”, că resunetu la opiniunile onoru diuare magiare în privinti'a crizei ministeriale ce se escase din controversele pactariloru pentru bancă natiunala, respective între cabinetulu cis- și transilvanu.

Numita foia germana, carea de unu tempu începe cam adeseori se interesăza și de aparintiele din foia noastră, reproducendu unu articlu de coloru politica, — în Nr. susu amintitu reproduce articolulu marcantu din foia magiara „Alfold” ce apare în Aradu și trece de organu provincialu

mai însemnatu și nepartialu. — Cu-prinsulu acestui articlu în traducere fidelă este urmatoriulu:

„Impartasindu noi simțimintele publicului și nu ale singuraticiloru aderinti ai regimulu, este dăruintia noastră a și talentu această, — și noi avemu cause a declara: că decându a devenitu Tisza la regim, uniculu momentu imbucatoriulu a fostu acela, cându telegrafulu ni anunțiasse, că densulu a dimisiunatu și Majestatea Sa a și primitu dimisiunea; ier' scirea sosita mai apoi ca Escelenti'a Sa dimisiunatu ministru presedinte totuși a remasu ierasi în spinarea natiunei ruinate și degradate, — inteligenti'a independentă a Ungariei, o privește de o lovitură cumplită pentru țiera și anuciu de doliu.

Ori care patriotu este necesitată deca a recunosce, că fusiunea Ungariei a devenitu biasfemu și o nenorocire mai mare n'a potutu lovi pre poporu că și acea, că vês'la regimulu a ajunsu în mâinile dlui Colomanu Tisza.

Foile regimulu nu pregetau mai de unadi a infrica publiculu cu aceea: că vomu deveni sub regimulu lui Sennyey se Majlath și atunci poporulu eră aci.

Nu scimu deca exista atre sufletu de omu liberalu, care să fia trasaritu seriosu de această scire; dar' acea potemu conformu opiniunei publice fidele cu adeverata conscientiositate constată: că deca publiculu aru avea să alege, elu de sute de ori mai bucuros aru dori guvernarea țierei în mână lui Sennyey — Majlath se a vre-nauu conducatoriulu a fostei partide deakane, se dora chiaru a unu absolutismu onestu magiaro-simțietoriu — decatu în mână liberalulu Tisza Kalman.

Inca nici cându, nici sub regimulu turcescu, austriacu ori unguerescu, n'a fostu maltratatu poporulu cu sarcini (contributiuni) cu legi rele, și cu alte fatalități și lovituri necurabili ale unu regimulu reu, că de cându se aventă conducatoriulu centru stângu, n'a fostu nici cându omu la regimulu mai putieniu liberalu-reactionariu — și abusatariu de frase sinistre, că și densulu, carele în decursulu a loru optu ani a amaritu viața lui Franciscu Deak, de pia memoria în contra a căru partida a portatu rebelu de estirpatione, carea partida nici cându nu aru fi sacratu din drepturile statulu și interesele economice pentru Viena acea, ce a facutu Messia d'n Bihar'a!

Si macaru ca acestu sistem se seracesco tier'a în modu ne mai pomenitu, în multe locuri despăia pre sermanulu poporu de ultimă sdrăntia pentru nesuportabilele dări; macaru ca cetatenii se maltratăza pentru asemene dări vechi, cari parte deca le-au d-puratu, parte au fostu pretinse cu nedreptulu dela densii; apoi de-si clasă de mijlocu a poporulu s'a prefacutu deca în proletariatu ier' posesiunile pamenturiloru trecu în mâni straine, realitățile vinu sub doba pentru unu pretiu batjocoritu, — totuși casă statulu e gola și noi nici atâtu nu suntemu siguri, că într'o diu frumoasă deodată ne vomu tredi cu enunțarea bancrotulu de stat.

Ce se mai și potemu perde, deca va deveni ori cine la regimulu? Mai reu de asiă nu va fi, pentru că și acum nu pôte fi mai reu.

Si ce-i folosese cetatiunulu în decădinti, care unu parlamentu, cându majoritatea lui cu sufletu servitu la toate dice amnu, câte i le dictăza domnulu și maestrulu, presedintele regimulu!

De acea binevoiesca satelitti diurnalistici devotati acestei politice a ne crutiă cu intimidările de regim conservative se ori ce felu altcum cugetatorie. A fostu destulu a tiene prăsta tier'a și a o ruină diece ani.

Lese-se de a mai adauge la peccatele lor și mai departe amăgiri și naluciri. Tier'a este deca desamăgita, vaetările strigătorie la ceru și nemultiamirile ilustrăza forte chiaru activitatea lor. Numai atâtă i mai rogămu cu totii că să încete „a ne mai ferici”, căci de va mai dură multu asiă, ne vomu rogă de Viena, — că să ne mângăie cu unu micu absolutismu.

La aceste opiniuni și respective sentintie pronunțate în numele celu mai încarnatu poporu magiaru din partile unguene, prin rostulu unu organu pretinsu liberalu și radiat prestu ori-ce partide, — noi din punctulu nostru de vedere romanu,

credem de superfluu a mai face comentarie, ci marginindu-ne numai la reproducerea pasagiilor dupa „Tageblatt“ reflectăm si la acestu locu cele ce nu odata am accentuat: ca deca vre unulu dintre poporele poliglote din acesta patria comuna Ungaria a avutu cauza fundata de a fi nemulțamitu cu atitudinea de pama acum nu numai a regimelor ci mai vertosa si din alu caror'a siu pururea s'au aventatu omnipotintii pusetiunilor, — apoi acelu poporu in prim'a linia a fostu si este celu romanu, — care chiaru in comitatulu Aradului, — sorgintea lamentariloru, — represinta maiortatea absolutu precumpanitoria si care simte mai cumplitu nedreptatirile si suferintiele cestiunate si ilustrate de organele magiare!!

Lamentarile magiariloru asupr'a domniloru pusetiunei indreptate chiaru la adres'a ministrului presiedinte mai deunadi demisiunatu si eri alalta eri ierasi rehabilitatu, justifica pre deplinu banuelile nostre relevate la tempulu seu in acesta foia.

Ele diferu numai intr'atata, ca pre candu noue ni se luau in nume de reu vaerările, de si in altu tonu cu multu mai domolu esprimate, pentru nedreptatirile ce le comitu factorii dela potere fatia de noi romani intru suprimerea egalei indreptatiri, ba pre candu tocmai diurnalistic'a magiara pentru acelea, ne-au timbratu de „rei patrioti“, atunci totu aceasi diurnalistica — firesce in tonu mai categoricu si bombasticu — cetesce levitele omnipotintiloru fara de cea mai mica reserva, timbrandu-i de ruinatori de tiera, in molulu aratatu mai susu!

O satisfactiune mai eclatanta despre cele cuprinse in articuli foiei nostre intitulati „Generalulu Thürr in cestiunea orientala“. — „Magiarii si magiarismulu“. — Cine agitaza? nu ni-au potutu da nici candu nime ca si cum o vedemu esprimate in modu atatu de fidelu si plausibilu prin susu atinsele pasagie reproduce dintr'unu organu nedependinte alu contrariloru, nostri seculari.

Correspondintia.

B. Vinosa I. A. Iul'ia 19 Fauru v. 1877.

Dle Redactoru! In dilele acestea — mi veni la mana unu calindariu ungurescu — pre a. 1877 tiparitu si edatu in Budapesta de d. Bucsanszky Alajos, in care, intre altele, aflau si cetiiu si istoria lui Horea, de sine intielegandu-se ca acesta e descriu cu colori catu se pote de negre. O carte inse cum e calindariulu, de-si e numai unu opsiuru asiá dicendu, bagatelulu si neinsemnatu, de ore-ce dupa espirarea anului, mai nu se mai considera; totusi fiinduca unu calindariu e o carticica pre carea o cetescu omeni de tota clas'a, si prin urmare clas'a poporului inferiora si seni-culta, lesne aru pute fi sedusa a crede ca cele scrise intr'ensulu suntu tote adeverate. Deci dupa ce cetiiu istoria lui Horia, subscrisulu de-si nu me tienu de clas'a literatiloru, totusi din mai multe puncte de vedere, me hotariu a o aduce la cunoscintia publiculu nostru romanu prin organulu nostru „Tel. Rom.“. D. Bucsanszky intitulaza istorior'a lui Horia: „A Hora vilag Erdelyben“, apoi la pagin'a 67 dice: ca „hora vagy horja olah nyelven kantort jelent“ es csak ugyan ily hivatal viselt a gorok kozt.

Asia dara dupa d. Bucsanszky — toti cantorii, fara deosebire de nationalitate si confesiune se potu numi „hora“, deca „hora kantort jelent“, de ore-ce chiaru si unguirii dicu cantaretului loru „kantort“. Mai departe, dice d. Bucsanszky la pag. 68 ca Horia ca omu firetiu si germanu bunu

in 1777 fu alesu jude comunalu si ca atare, totu in 1777, s'aru fi dusu la Vien'a ca se dobandesca dela Imperatululu dreptulu de tergu de tiera in opidulu „Bradu“ (fostulu cottu Zarandu) si dice mai departe d. B. totu la pag. 68 ca dupa ce s'a reinternatu Horia dela Vien'a, de unde a si adusu o hartia imperatesca referitoria la licentia tergului de tiera din Bradu, Horea aru fi disu romaniloru cati se aflau in Bradu la tergu de septimana, ca in 1 Nov. toti romani sa se adune la satulu Mestecanu langa Bradu, cati elu a venitu dela Imperatululu, si are ceva de a le comunicá. In 1 Nov. s'au si adunatu ca la 500 de romani pre campulu intre Bai'a de Crisui si Bradu. (Asia dara nu la satulu Mestecanu) si acolo in campu a tienu romaniloru adunati o vorbire falsa, si cu o hartia alba scrisa pre pergamentu cu litere de aur, aru fi sedusu pre romani a crede, cumca elu e imputernicitu de Imperatululu ca sa elibereze pre romani iobagi din robia unguiriloru, respective, a domniloru pamentesci, si ca (dice mai departe d. Bucsanszky) i-a fostu lesne lui Horea a insielá pre romani ca sa-i creáa lui, de ore-ce atunci romani — in 1777 nici unulu nu scia ceti cum nu scia ceti (romani) nici in diu'a de astadi. — Asia dara noi romani dela 1777 pana inclusive la 1877 si respective intr'unu seculu intregu, dupa d. Bucsanszky, n'amu facutu nici unu progresu in cultura!

Chiaru de acesta credintia suntu astadi magarii? E'n sa vedemu cum scrie d. B. despre acesta: „E beszédjei után, elóvett — Hora — egy hamis iratot mint ha azt ő — a Császartól kapta volna, mely azonban nem volt egyébb, hanem a mit ő e czélra meg tartott magánál, mivel pedig ez — a szokás szerént — fehér hártya bőrre volt írva nagy aranyos betűkkel; az oláhok — úgy mint ma is — egy betűt sem tudtak olvasni; tehát senki sem kételkedet az ő küldetésének igazságában.“

Mai incolo dice d. B. ca a si eruptu rescolla, si ca guvernatorulu Bruckenthal si generalulu Preisz, din illo tempore, aru fi recuratu pre Eppulu romanu ca, dimpreuna cu preotimea se linicesca pre revoltanti, si ca epulu si preotimea s'au si intrepsu cu cuvinte frumose ca sa se linicesca rescultatii. Ei bine, dar' ascultati cu ce epitetu batjocoritoriu vorbesce d. Bucsanszky despre preotii romani, astadi in 1877. — Dice d. B. la pag. 69, „Püspökjeik és papáik, szép kegyes beszédekkel arra vették őket: hogy Horától el szakadván: esendesen haza ballangjanak.“

Va se dica d. Bucsanszky si acum candu aru trebui din patriotismu sa imblandiesca inimile ranite, torna veninulu despretiului si alu batjocurei. Poporulu magiaru i se dau scrieri din care sa suga ur'a asupr'a conlocutoriloru romani

Dar' frate romane nu te superá, nu te indigná de unii ca acesti cari pe tote cordele ti canta „Ua“ in locu de „Osanna“, cari pe tote dungile se straduescu intr'acolo ca sa faca lumea neromana a crede, ca poporulu romanu e si astadi unu poporu prostu si necultu, tocm'a, buna ora ca in 1777, si prin urmare nedemnu de considerarea, respectarea si simpathia poporeloru neromane din Europ'a, cati deca inim'a dlui B. nu era rea fatia de noi romani: atunci nu scriea nici „ugy mint ma is“ nici „az olah papák“. Amu disu, nu te indigná, ci aduti aminte de cuventulu domnulu din s. scriptura carele dice: „Si tu fiulu omului sa nu te temi de ei nici sa te spaimantedi de fatia loru, pentru ca selbatedi se voru face si se voru aduna asupr'a ta, si in mijloculu scorpiloru, tu locuiesci“. Ezechilu c. 2. v. 6. Mai departe, viu a intrebá pe dlu B. ca, chiaru de aceea credintia e, ca romani si in diu'a de astadi in

1877 chiaru numai atatia si numai atata carte sciu, cati si cata au sciutu in 1777? Si de mi-aru raspunde d. B. ca da, atuncea lasiu roga: ca, la primaver'a viitoare se faca o excursiune prin Transilvania, si eu sum convinsu, ca, facandu densulu acesta: s'aru convinge insusi ca a scrisu neadevern, candu a scrisu „ugy mint ma is“ de ore-ce mare saritura e din 1777 pana la 1877 in catu tempu, numai de celu mortu se pote presupune ca n'a facutu nici unu progresu in invetiamentu mai alesu candu, dupa 1848 si romanului i s'a deschisu campu liberu la invetiamentu, ba aru afla d. B. ca dela venirea marelui Siagun'a in Transilvania: invetiamentulu a facutu unu progresu admirabilu, cati romani dela venirea acestui nemuritoriu arhiepiscopu in Transilvania: au edificatu sute de scoli atatu superiori catu si inferiori, cari astfelu impodobescu tiera ca florile primaver'a campulu, — ba duca-se d. B. chiaru in Bradu, in cuibulu si vetr'a revolutionariulu Horea, si acolo va vedé unu gimnasiu romanu inferioru, in catu nu-si va dá crediementu ochiloru sei ca acela e gimnasiu romanu, radica si sustientu cu spesele proprii ale locuitoriloru romani din Zarandu, din care acum mai de 20 de ani multi elevi luminati au iesitu si iesu. Faca d. B. o preumblare si pana la Brasiov si se va convinge ca acolo au radicați romani ortodocsi unu gimnasiu completu si alte scole frumose proviedute cu profesori iesiti din academii si universitati, credu ca bravura brasoveniloru aru pune in nimire pe d. Bucsansky fatia de scolile radicate si sustinute pe spesele-si proprii. — Despre alte scoli romane din Transilvania tacu, cati acestea se lauda pe sine insele.

Mai departe, rogu pe d. B. ca deca va mai edá calendare in a. venitoriu sa binevoiesca a scrie intr'ensele si istoria lui Dozs'a ca sa vedemu incatu varieza acesti doi in faptele loru severe? cati eu sum de parere ca, de aru dice Dozs'a catra Horia „scoteti sterculu ce-lu ai in ochi Hori-o! Horia i-aru raspunde „scoteti mai intaiu tu Dozso! bern'a din ochiu-ti, es szent a bekeség. — In fine dle Redactoru! Era intr'o sera candu ce teamu istorior'a d. Bucsanszky, si eata nimeri la mine unu amicu alu meu, ungu reformatu din Turda, cu numele B. L. carele, intrandu in casa, me saluta, (vedi bine ungurescu, cati romanesce nu pre scie vorbi:) adon az Isten jó estvét ur barátom! la care eu i respunsei „Isten hozta barátom ur! „Hát mivel foglalatokodik? eu i spusei ca eata tocm'a cetescu o istoriora iesita intr'unu calindariu ungurescu alui Bucsanszky Alajos din Budapest'a, si uitate, i disei magiarului meu amicu, cum vorbescu unguirii d-vostra acum in 1877, despre noi romani de cu despretiu tocm'a ca inainte de acesta cu unu secolu, ce dici ur barátom la acestea? unguuru meu fara fatiaria, si sinceru mi dise: „hidje meg ur barátom! hogy én látván's olvasván ezeket a surlodásokat a két nemzet közt: jót mit sem reménylek.“

(Crede dle amice ca eu vediendu si cetindu frecarile aceste nu sperezu nici unu bine.) Eata judecata sanatosa dela unu omu din poporulu magiaru. De s'aru invetiá si domni sa judece odata asiá de sanatosu cum judeca poporulu! M. P.

Colectiune

de materii, relative la matrimoniu si divortiu in biseric'a gr. or.

(Urmare.)

XV.

Inca ce-va despre adulteriu. Amu vediutu mai susu, ca in unele legi positive se tracteza adulterulu intocmai si cu acelesi urmari de dreptu, la barbatu, ca si la femeia.

Adeverulu canonicu inse nu este asiá.

Legile bizantine (Digest. 4 l. 5. 6 §. 1. si Basilic. 60. 37. 8.) privcu pe femeia de adultera in ori-ce casu de impreunare straina; ier' pe barbatu numai atunci, candu elu s'au impreunatu cu o femeia maritata seu candu elu, in decursulu casatoriei lui, incheia o a doua casatoria, pana candu impreunarea lui cu o femeia libera se tracta ca stuprum.

De aceea actiunea divortiala din motivulu adulterulu era concesa numai in contra muierei.

In contra acestei norme au polemizatu Gregoriu din Naziananz si Crisostomus. Inse tote acestea polemii au remasu in prasa fara rezultatu dupa ce Gregoriu din Nissa si indeosebi Sft. Vasiliu, cea dintai autoritate in biseric'a, s'au enunciatu pentru interpretarea susu atinsa romana (bizantina).

Vasiliu au aplicatu dis'a din Evangelia (Mateiu V. 28. XIX. 9. I. Corint. VII. 40.) numai la femeia. Opiniunea lui Vasiliu au devenitu in valore in biseric'a (vedi nomo-canon. L. tit. 42 si epistola Sft. Basil. II C. 5.) si barbatulu in casuri de stupru era supusu numai pedepseloru bisericesci.

Totu odata s'au enunciatu ca principiu: ca doue persoane cari s'au judecatu a fi vinovate de adulteriu, sub nici o conditiune nu potu a se casatori intre sine; ier' deca totusi s'aru casatori, acesta nu are valore canonica.

La actiune pentru adulteriu s'au admisu numai: barbatulu, apoi si tatalu, fratele si mosiulu femeii (caror'a se recomanda a absta dela actii).

De aci urmaza, ca femeia nu este indreptatita a radica actiune din causa adulterulu ei (Cod. IX. 9. 1. Basilic. LX. 37. 46). In contra adulterulu seu fornicatiunei unui preotu, pote radica actiune ori-ce omu.

Actiunea divortiala din motivulu adulterulu se stinge seu prescrie dupa 5 ani, seu deca actorulu au iertatu fapta espresu seu prin continuarea convietuirei. Adulterulu se dovedesce prin marturii si alte indicii (precum nascerea de copilu in absentia lunga a barbatului) si prea rar, in casu necesariu, cu juramentu despre aflarea in fapta a adulterulu, suspiciunea inse nu face doveda. Despre acestea inse se va tracta mai multu in procesu la tempulu seu.

Mai vine a se observá, dupa legile romane bizantine, ca in acelu casu, candu afla barbatulu dupa cununia seu logodua pe femeia sea ingrecata, atunci se privesce pe partea lui lipsa de consensu in matrimoniu, ier' pe partea femeii incelaciune, si barbatulu pote cere anularea nuntii, inse numai atunci, candu: a) nu s'au cununatu inainte de tempulu legalu cu o veduva seu femeia despartita (anulu de jele seu 6 luni; b) candu au aflatu elu starea femeii dupa casatoria si inainte de acesta nu au avutu impreunare cu ea; c) deca elu de locu dupa descoperirea starei femeii absta de convietuire si impreunare cu ea. Femeia nu este indreptatita a cere divortiu din starea acesta a ei.

XV.

Cununii ilegale.

Dupa cum se vede din normele pravilei apoi mai tote motivele divortiali aduse aci suntu de acea natura, ca ele urmaza dupa incheierea casatoriei, afara numai de bolele amintite in Cap. 233 si 234, pentru cari se recere, ca sa fia fostu esistente inainte de casatoria asemenea in casuri, candu motivulu se nasce inainte de nunta (vedi tract. XIV.)

Nu mai in capu 228 alu pravilei se afla o norma generala, dupa care atatu barbatulu, catu si muierea pote cere divortiu, deca casatoria va fi afara de lege. Aici se vede a se intielege tote acelea pedeci, cari nimi-

*) Avisamu pre onorabili lectori ai foiei nostre la Nr. 84, 85, 101, 102 a. tr. Nr. 3 a. c. din „Tel. Rom.“

cescu casatori'a, adaca acele momente, cari suntu prescise ca neaperatu de lipsa, pentru validitatea casatoriei. Vedi acestea in Comp. dr. can. de Siagun'a §. 70—128, langa cari vinu a se enumerá si legile custatóre ale statului, in deosebi cele militari (vedi pastoralulu de Siagun'a pag. 255 etc. si ordinatiunile in „Tel. Rom.“ din anulu 1873 si 1874).

In categori'a acelor momente canonice, ce se receru la incheierea casatoriei pentru validitatea ei cade si *motivulu silei la casatoria*, adaca lips'a consensului in matrimoniu, care este neaperatu de lipsa, precum si *motivulu incelarai in persóna* cá atare (vedi Siagun'a Comp. de can. § 81). Sil'a póta fi fisica si morala, fortia, intricosiare, inse trebuie se fie asiá de mare, încátu se escluda pre deplinu libertatea consensului in matrimoniu.

Negresitu, ca trebuie se fie judecatoriu cu mare rigurositate la cercetarea silei; déca ea s'au facutu la minoreni? cari mai usoru se potu rapí de libertatea vointiei, déca sila s'au facutu cu atari fapte, cari suntu apte de a causá sil'a? séu déca lips'a consensului au disparutu dupa cunonie (d. e. femeia silita au iubitu pre barbatu si au avutu si prunci cu elu séu au trairu mai lungu timpu cu elu in pace). Cununi'a resp. logodn'a facuta, din sila se póte convalidá prin invoirea succesiva a pártii silite, fie aceea espresu dechiarata séu prin continuarea convetiuierei conjugali; iér in acestea casuri partea cealalta trebuie sa se supuna matrimoniuului, de unde urméza ca nu are dreptu de actiune pentru sil'a facuta pártii contrarie.

Incelarea in persóna cá atare, se deosebeste de aceea incelarai in persóna dupa capu. 218 a pravilei, candu barbatulu nu-si afla pe femeia vergura, si cea dintáiu aru fi atunci, candu cine-va crede a luá de sociu pe cutare, si la cununie se infatiasiaza cu altu cine-va séu voiesce a luá pe o persóna sanatósa, si la logodna séu cununia se presinta unu smintitu etc. Acestu casu póte numai la logodna, candu acést'a se negociéza prin plenipotenitati, sa se intemple, ceea ce inse in biseric'a nóstra cu greu se va poatea intemplá. Altcum astfelu de supositiuni de persóne, aru cadea in categori'a cununiilor clandestine.

Nu este incelarai in persóna, candu cine-va se simte incelat in privinti'a averei moravurilor etc.

Este in fine de observatu, ca pâna candu acelea cununii, cari suntu oprite de lege parte pentru neimplinirea formelor prescise de biseric'a (clandestine) parte pentru neimplinirea conditiunilor prescise de biseric'a séu de statu, parte pentru ca ele suntu absolutu oprite (d. e. din consancvinitate), se despartu din oficiu; casatori'a din motivulu silei, asiá si alu incelarai in persóna, numai dupa cerererea pártii se póte desparti.

Inca o intrebare este de interesu: se póte anulá cununi'a facuta de cátra preotu necompetente? Unu sinodu patriarchalu di 1 an. 1306 au decisu: cá sa nu se incheia casatorii fára intrevinerea parochului competente, iér a se delegá altu preotu la cununia, stá numai in puterea episcopului resp. consistoriuului lui. Insa din caus'a incompetentei tain'a casatoriei nu se nulifica, ci pártile, ce au cunoscutu incompetenti'a se pedepsescu (decretu sinod. alu patriarchului Manuilu din an. 1250).

Potu obveni si casatorii incheiate contr'a formelor prescise bis.; din causa, ca pártile nu au cunoscutu cele prescise. Atari casatorii sa nu se nulifice usoru dupa can. 13 a lui Teofilu, ci sa se cerceteze cu deameruntulu, indeosebi, déca pártile au convetiuitu mai multi ani (10).

Cununiile seversite in contr'a le-

gei se potu convalidá prin dispensatiuni séu implinirea succesiva a formelor. Inse dispensatiuni nu se concedu dela alu 2-le si 3-le gradu de rudenía, dela sántieni'a de preotu, si adulteriu. Biserica nóstra au restrinsu tare dispensatiunile. Patriarchulu Gregoriu VI din Constantino-pole prin unu decretu din an. 1839 scrie, ca nu se va dá dispensatie de gradurile oprite de rudenía séu de cuscrie. (Va urmá.)

Varietáti.

* *Scolasticu.* Avendu scól'a *comerciala gr. or. din Brasiovu* dreptulu de publicitate, invetiacei acestei scoli se voru bucurá de beneficiulu legei de inarmare, de a puté servi *cá voluntari de unu anu in armata*, — despre ce dupa cum aflámu din fonte siguru, s'au incunoscutiatu tóte comandele militari.

* *Ratiocinulu* despre banii incursi cu ocaziunea tienerei „Balului románu“ arangiatu in favorulu bibliotecei scóleloru románe gr. ort. din S. Sebesiu in 8 Fauru st. n.

Preste pretiuulu intrárei a incursu dela urmatorii p. t. domni: G. *Angyal* cons. de statu in pens. 3 fl.; I. *Paraschivu* subj. regescu 5 fl.; N. *Siandru* de Viste 5 fl.; veduv'a *Weisörtel* 3 fl.; Ferd. *Baumann* jun. 3 fl.; I. *Onitiu* neg. 3 fl.; I. *Cristea* 3 fl.; G. *Munteanu* parochu 3 fl.; N. *Nagy* comisariu catastrualu 5 fl.; *Forro* Gevr. 5 fl.; *Demianu Mog'a* 3 fl.; cu totulu 41 fl.

Iér sum'a dela p. t. domni ce a solvitu pretiuulu fiesatu e de 109 fl. v. a. Cu totulu 150 fl. v. a.

Spesele balului a fostu 117 fl. v. a. deci resulta venitu curatu pentru biblioteca 33 fl. v. a.

Subscribulu corpu invetiatorescu vine publice a espribe cea mai profunda multiamita binevoitoriloru contributori.

S. Sebesiu 8 Fauru n. 1877.

Corpulu invetiatorescu.

(†) *Necrologu.* Demnulu si piosulu parochu gr. or. din Apoldulu inferioru, Ioanu *Lazaru* a repausatu luni in 22 Februaru a. c. fiindu in etate de 53 de ani. si s'a inmormmentatu in 24 l. c. Pe reposatulu lu jelesce preutés'a remasa veduva, trei fii, fratele seu Dlu as. cons. Moise *Lazaru*, o sora, cumnata si alte rudeni si cunoscuti. Fiai tierin'a usóra!

* *Multiamita publica.* Quietandu prin acést'a primirea sumei de 210 fl. 20 cr. v. a. si 1 galbinu imperialu austriacu, precum s'a publicatu in Nr. 13 a. c. alu „Tel. Rom.“, langa cari se mai adaugu 2 fl. v. a. primiti in urma dela dlu Ilariu *Popoviciu*, — cá venitu curatu dela petrecerea sociala din 29 Ianuariu (10 Februaru) a. c. in favórea scólei románe gr. or. din cetate, comitetulu parochiale subscrisu 'si tiene de placuta datorintia, a pronunciá atátu initiatoriuului acelei petreceri, cátu si dloru membri ai comitetului arangiatoriu, mai departe dómneloru si domnisióreloru conlucratóre la concertu (langa cari si dlui ascultatoriu de teologia Vasiliu *Voin'a* si tineriloru studenti diletanti in music'a instrumentala), in fine tuturor generosiloru contributori, de aici si din afara, caldurós'a multiamita a comunei bisericesci pentru noblele dloru concursu.

Din siedinti'a comitetului parochiale alu bisericai gr. or. din cetate in Sabiiu, tienuta la 13/25 Febr. 1877.

Iacobi *Bolog'a* m/p.

presiedinte.

Dr. Dem. *Racuciu* m/p.

notariu.

* *Suntemu recercati a publicá urmatórele:* Dle Redactoru! cá actionariu la „Albin'a“ me interesezu de acestu institutu. Intr'o varietate amu cetitu si in pretiutele colóne

ale jurnalului nostiu, ca adunarea generala din estu anu va fi in 29 Martiu a. c. Andu din unii si din altii ca Directiunea a publicatu in „Gazeta Trans“ si ordinea dilei dela acésta adunare. Me miru cum de nu o gasimu publicata si in „Tel. Rom.“ fiindca nu e in stare fiacine a tiené ambe jurnalele si asiá actionarii cari nu au „Gazeta“ suntu scurtati in drepturile lor. Ori ca „Gaz. Tr.“ e organulu „Albinei“? Ori cum va fi, ecuitabilitatea fatia de actionari cere cá Directiunea sa nu prefere pe unii si sa ignoreze pe altii*).

Unu actionariu.

* *Tunuri uchatiane pentru Transilvani'a* voru sosi in decursulu luni curente din arsenalulu vienesu si adaca pentru garnisónele din Sibiiu, Brasiovu si Clusiu. Regimentulu 8, stacionatu in Transilvani'a, capeta 15 baterii a 8 tunuri, cu totulu 120 tunuri cu tóte uneltele si munitiunea ce se tienu de ele. Din fia-care garnisóna, dintre cele numite a plecatu câte o deputatiune la Vien'a, constituita din unu oficieru, suboficieru si unu artilleristu. In Vien'a se voru iniá acésti'a in manipuliunea cu tunurile cele nóue si apoi voru servi de instructori in garnisónele respective. In dóue, trei septamani voru sosi tunurile uchatiane si aici.

* *Fesulu.* „Kelet“ ne spune, ca vr'o 59 de studenti dela universitatea din Clusiu, s'au hotaritu a purtá de aci incolo fesulu, cá turcii. Eata progresu sa-lu prindi cu mân'a.

* *Intardierea postei din Romania'a.* Post'a de marti si mercuri, din Romania'a, amu primit'o cu dóue dile, respective cu o di, mai tardiu. Cea de ieri inca nu amu primit'o. Din sciri private aflámu ca pedec'a a fostu umetii cei mari dela Predealu si Timisiu. — Asemenea cetimu despre passulu dela Tihuti'a spre Bucovin'a, unde umetii in dóue renduri au intreruptu comunicatiunea cu totulu.

* *(Vineri)* sér'a la órele 8 a disparutu dintr'o odaia in strad'a Macelariloru unu caputu de iérna fórtie elegantu de colóre veneta rosiatica. Stof'a e láná mestecata cu metasa, captusial'a alba cu vergi negre. Celu ce va fi norocosu a dá de urm'a posesorului actualu si 'lu-va descoperi pre langa aceca, ca, se va recomandá inaintea sántului Petru, mai capeta si pe lumea acést'a o resplatare corespunditoare.

* *Barba virum decet.* Amu cetitu in „Gazeta Transilvaniei“ ca a esitu unu Ucasu (politicu séu eclesiasticu) cá toti popii ruteni se si taie (?) barba. Nu ve aduceti aminte ca cam pe la anulu 1851—52, s'a datu unu asemenea Ucasu cátre toti deregatorii cá sa-si taie barbele. Pe acelu tempu erau in Alba-Iuli'a in oficiu publicu D-nii S. P. R. si altii, cari toti purtau barbe. Vine Ucasulu. D-nii numiti nu voiau bucurosi a se despartii de ceea ce natura le-a datu. Dar' Ucasulu erá mai absolutu decâtu legea naturei. Ce se faca? Candu inmormmenti pe cine-va, chiaru si pe o barba: trebuie séu sa plangi, séu sa te inveselesci. Echoulu plangerei, séu a inveselirei este: musica. Iubitiu nostri cu barbele loru condamnate la esiliu, nici mai multu nici mai putienu, decâtu se determinara a esterminá frumusetia barbei loru prin innulu de ingropaciune. Sciti otelulu dela Santa-Peteróia? vis-a-vis erau trei bordeie de barbiri, amici nostri, cu tristetia de a se desparti de ceea-ce se zice ca „virum decet“ trecu melancolici preste drumu, cu capela de musica dupa ei. Intra in penitenciariulu barbiului,

*) Asiá este, inse publicarea e impreunata cu spese si crutiarea nu se póte face objectu de imputare nimenui. Red.

ocupa fie-care in *summa tristitia* fotoliulu tonsurei. Si cându mecanismulu laponului si a briciului, a inceputu operatiunea sea fatale, atunci unu canteceu lamentosu se redicá din music'a tiganésca, ce plangea si ea de atáta barba perduta. Unulu dintre cei ce erau sub „tonsurá“ dise barbiului: „Ei bine, D-ta ai facutu acésta, pentru cá sa poti platí contributiunea de venitu: fiindu ca déca nu radi barbe, n'ai venitu, si déca n'ai venitu, nu poti respunde statului ce este a statului“.

„Ah! Bah! respunse barbiului, este o gluma ungro-nemtiésca, platita cu banii D-vóstra“.

Burs'a de Vien'a.

Din 26 Februaru (9 Mart.) 1877.

Metalicele 5%	62 95
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	67 95
Imprumutulu de statu din 1860	109 —
Actiuni de banca	830 —
Actiuni de creditu	149 30
London	123 65
Obligatiuni de desdunnare Unguresci	75 —
„ „ „ Temisioreno	72 25
„ „ „ Ardelenesci	71 60
„ „ „ Croato-slavone	— —
Argintu	113 30
Galbinu	5 90
Napoleonu d'auru (poli)	9 89
Valut'a nóua imperiale germána	60 75

Nr. 539 Epitr.

Licitatiune.

In 25 Martiu st. n. a. c. se va esarendá prin licitatiune publica la cas'a parochiale gr. or. din Turd'a, fenatiulu numitu „Lobodasiu“, asediatu pre hotarulu Turdei sub Nr. top. 5546 a), b), in marime de 106 jugeri si 212 stangini patrati, pre 3 ani de dile la celu ce va dá mai multu. Pretiuulu de esclamarai e 300 fl. si din acést'a 10% vadiu. Oferte in scrisu sigilate se primescu numai pâna la deschiderea licitatiunei. Conditiiunile esarendárei mai de aprópe se voru puté vedé la cas'a parochiala gr. or. din Turd'a, séu in cancelari'a archidiecezana din Sabiiu.

Sabiiu, 12/24 Fauru 1877.

Consistoriuulu archidiecezanu greco-orientalu.

Edictu.

Ioanu Ioanu *Tulbure* din Brasiovu carele mai bine de siese ani au parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea socia Elen'a Ioanu *Popoviciu* totu din Brasiovu, fára a se scí nici pâna a-stadi loculu ubicatiunei lui, se citeza prin acést'a, cá in terminu de unu anu de dile sa se prezenteze la scaunulu protopresbiterale mai josu subscrisu, cáci la din contra procesulu divortialu incaminatu de soci'a lui se va pertractá si decide si in absentia lui.

Brasiovu 9 Fauru 1877.

Oficiulu ppresbiteralu gr. or. I-iu alu Brasiovilu.

Iosifu *Baracu*,
1—3 protop.

Post'a redactiunei.

D. H. Le scimu tóte: dara tocma déca fói'a din cestiune in fondu nu e nici *bisericésca* nici *scolastica*, trebuie a-pretiata asiá cum este. Rabdarea *pré indelung'a* póte fi stricaciósá; inse *indelung'a* rabdare, pre temeiniu moralitátei, a triumfatu totudeaun'a. Moralitatea restignita a invinsu lumea si iadulu si a redatu pe omu demnitátei sele.